

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **S. S.**, zast. Mgr. Miladou Škvainovou, advokátkou, se sídlem Plzeň, Koperníkova 21, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní příhrádka 21/OAM, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 26. 10. 2004, č. j. 47 Az 1056/2003 – 28,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Zástupkyni žalobce Mgr. Miladě Škvainové, advokátce, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 2558,50 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 29. 10. 2003, č. j. OAM-3066/VL-19-K01-2003, nebyl žalobci udělen azyl podle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdější předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a dále na žalobce nebyla vztažena překážka vycestování ve smyslu ustanovení § 91 zákona o azylu. V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem žádosti žalobce o udělení azylu byly problémy s vyděrači v souvislosti s podnikáním žalobce. Žalovaný shledal, že žalobce nesplňuje zákonné podmínky pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu, ani důvody pro udělení azylu podle ustanovení § 13 zákona o azylu. Žalovaný nezjistil

zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu a neshledal ani existenci překážek vycestování.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu, v níž namítal, že žalovaný porušil ustanovení § 3 odst. 3, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů, a ustanovení § 12 a § 91 zákona o azylu. Žalobce konstatoval, že na Ukrajině mu stát není schopen poskytnout ochranu před pronásledováním ze strany mafie, čímž je naplněna podstata ustanovení § 12 zákona o azylu. Žalobce navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 26. 10. 2004, č. j. 47 Az 1056/2003 – 28, žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění rozsudku uvedl, že žalobní námitky o porušení právních předpisů byly vzneseny pouze v obecné rovině, proto krajský soud přezkoumával zákonnost napadeného rozhodnutí rovněž v obecné poloze. Před vydáním rozhodnutí byl skutečný stav zjištěn dostatečně, když správní orgán vycházel při svém rozhodování z tvrzení žalobce a z objektivních zpráv o situaci v zemi původu. Žalovaný důkazy hodnotil jednotlivě i ve vzájemných souvislostech, zabýval se všemi tvrzeními žalobce a dospěl ke správnému závěru, se kterým se krajský soud ztotožnil. Žalobce tedy podle krajského soudu nesplňuje podmínky pro udělení azylu a nejsou dány ani překážky vycestování. Nedůvodnou shledal krajský soud též námitku nedostatku náležitostí rozhodnutí správního orgánu. Problémy žalobce s vyděrači a snahu o legalizaci pobytu nelze podle krajského soudu podřadit pod žádnou ze zákonných skutečností, odůvodňujících udělení azylu, když jednání soukromých osob nelze považovat za pronásledování. Žalobce se na Ukrajině nepokusil svá práva nijak hájit, na státní orgány se neobrátil, proto krajský soud nepřijal jeho tvrzení, že by státní orgány žalobci nepomohly. S ohledem na tyto skutečnosti krajský soud žalobu v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítl jako nedůvodnou.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost a požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle ustanovení § 107 s. ř. s. Namítal pochybení správního orgánu, jehož rozhodnutí touto kasační stížností napadl z důvodu porušení ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1, § 34 odst. 1 a § 46 správního řádu. Konstatoval, že správní rozhodnutí nevyplyvá ze zjištěných podkladů a není logická vazba mezi rozhodnutím a podkladem pro něj. Stěžovatel dále poukázal na čl. 53 a čl. 43 Příručky k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků. Stěžovatel požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů a navrhl, aby byl napadený rozsudek krajského soudu zrušen a věc byla vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Krajský soud v Praze usnesením ze dne 25. 3. 2005, č. j. 47 Az 1056/2003 – 48, ustanovil stěžovateli zástupkyní pro řízení o kasační stížnosti Mgr. Miladu Škvainovou, advokátku.

Krajský soud v Praze usnesením ze dne 2. 6. 2005, č. j. 47 Az 1056/2003 – 51, vyzval stěžovatele k doplnění důvodů kasační stížnosti podle ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. a současně jej poučil o možnosti odmítnutí kasační stížnosti.

V doplnění kasační stížnosti ze dne 16. 8. 2005 stěžovatel uvedl, že krajský soud a žalovaný nesprávně posoudily otázku pronásledování a otázku příslušnosti k sociální

skupině. Stěžovatel je podnikatelem a na Ukrajině byl vydírán, bylo mu vyhrožováno. Tamní státní aparát tento stav trpí, není schopen stěžovateli zajistit ochranu před vydíráním, proto po stěžovateli nelze spravedlivě požadovat, aby u státních orgánů ochranu před vydíráním hledal. Stěžovatel dále namítal nedostatečnost dokazování, žalovaný si podle něj měl vyžádat další důkazy např. od nevládních organizací. Rozhodnutí žalovaného tak není dostatečně odůvodněno a není přezkoumatelné.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popřel její oprávněnost, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek krajského soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. Odkázal na správní spis, zejména na podání a výpovědi stěžovatele. Žalovaný konstatoval, že se stěžovatel proti nelegální činnosti třetích osob nebránil dostupnými prostředky, neobrátil se na odpovědné orgány se žádostí o pomoc, proto nelze dovodit, že mu státní orgány Ukrajiny pomoc odmítly. Žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti pro nedůvodnost a nepřiznání odkladného účinku.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle ustanovení § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Z textu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatel podal z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že je na správně zjištěný skutkový stav aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Taková pochybení Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku Krajského soudu v Praze neshledal. Kasační stížnost proto není důvodná.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel v žádosti o udělení azylu E. č. x ze dne 26. 6. 2003 uvedl, že měl obchůdek, ve kterém jej navštívila mafie a požadovala zaplacení výpalného. Stěžovatel zaplatil, ale za měsíc přišli znovu. Tehdy zaplatit odmítl a odjel do České republiky. Když začali obtěžovat jeho rodinu, vrátil se zpět. Opět jej navštívili a požadovali peníze, když nezaplatil, zbili jej a vyhrožovali zabitím někoho z jeho rodiny. Stěžovatel proto odvezl rodinu do Ruska a se svým zetěm odjel do České republiky, kde žádá o azyl z důvodu obavy o svůj život a absence legálních dokladů pro pobyt zde. V případě návratu na Ukrajinu se stěžovatel bojí příslušníků mafie. Při pohovoru

k žádosti o udělení azylu, konaném dne 2. 9. 2003, stěžovatel doplnil, že nemělo smysl se někam obracet o pomoc, ani se stěhovat do jiné části Ukrajiny. S ukrajinskými státními orgány stěžovatel neměl problémy. Stěžovatel nežádal žádné změny nebo doplnění protokolu o provedeném pohovoru.

Z takto zjištěného skutkového stavu, tj. především z informací poskytnutých přímo stěžovatelem, vycházel jak správní orgán, tak i krajský soud. Oba shodně dospěly k tomu, že stěžovatel neuvedl žádné skutečnosti, ze kterých by bylo možno dovodit, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v ustanovení § 12 zákona o azylu.

Podle ustanovení § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu skutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby, není bez dalšího důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu tím spíše v situaci, kdy politický systém v zemi původu žalobce dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti v řízení o udělení azylu nebyly vyvráceny (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 – 48).

Vyděrači, resp. mafiáni, jsou nepochybně soukromými osobami, jejichž nelegální činnost ve vztahu ke stěžovateli nelze považovat za pronásledování ve smyslu ustanovení § 2 odst. 5 zákona o azylu. Podle dostupných informací o zemi původu stěžovatele, které byly podkladem pro rozhodnutí žalovaného, mají občané Ukrajiny možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů. Stěžovatel však této možnosti nevyužil, proto nemůže být akceptováno jeho tvrzení, že mu státní aparát Ukrajiny není schopen zajistit ochranu před vydíráním. Nejvyšší správní soud tak shledal nedůvodnou námitku stěžovatele, že po něm nelze spravedlivě požadovat, aby ochranu před vydíráním hledal u státních orgánů Ukrajiny.

Stěžovatelem uvedené důvody, t.j. problémy se soukromými osobami (vyděrači) a snahu o legalizaci pobytu, nelze podřadit pod ustanovení § 12 zákona o azylu, proto nejsou z hlediska českého práva azylově relevantní.

K námitce stěžovatele týkající se pojmu sociální skupina, resp. zřejmě jeho příslušnosti k určité sociální skupině, Nejvyšší správní soud uvádí, že sociální skupina ve smyslu ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu je společenský útvar, jenž je určitelný natolik přesně, aby byl vůbec způsobilý k pronásledování. Příslušnost k sociální skupině je totiž nutno vnímat jako možnost, na jejímž základě může Česká republika poskytnout ochranu i z jiných důvodů motivujících k pronásledování než z důvodu rasy, náboženství, národnosti či politického přesvědčení. Takovými důvody jsou typicky příslušnost k sexuálním menšinám, skupinám spojeným přesvědčením nenáboženské a nepolitické povahy a jiným skupinám, jevícím znak způsobilý k pronásledování, jenž nemusel být zákonodárci v době přijímání zákona o azylu vůbec znám. Za sociální skupinu proto nemůže být

považována skupina lidí, kteří nemají v daném státě vliv, a to zejména proto, že se nejedná o objektivní ověřitelnou skutečnost.

Z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že dlužníci, ženy pronásledované ze strany manželů či partnerů, ani nečlenové zločineckých struktur netvoří sociální skupiny ve smyslu zákona o azylu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 6 Azs 45/2003 – 49, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2004, č. j. 6 Azs 41/2004 – 67, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2004, č. j. 5 Azs 187/2004 – 49, publikovaný ve sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 401/2004). Podobně nelze za sociální skupinu považovat ani osoby podrobené vydírání ze strany mafie, proto Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou ani tuto námitku.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatel neuvedl, že byl nebo mohl být na Ukrajině pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Neuvedl tedy žádný azylově relevantní důvod, proto Nejvyšší správní soud považuje rozhodnutí správního orgánu o neudělení azylu podle § 12 zákona o azylu za správné.

Za nedůvodnou považoval Nejvyšší správní soud rovněž námitku stěžovatele spočívající v argumentaci ustanoveními Příručky k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků, neboť stěžovatel neuvedl, jak se tato ustanovení dotýkají jeho případu. Nejvyšší správní soud je toho názoru, že ustanovení o pronásledování na kumulativním základě (diskriminace, nejistota) a ustanovení o zprostředkované obavě z pronásledování nelze na skutkový příběh stěžovatele aplikovat.

Pokud jde o nedostatečnost dokazování, odůvodnění a přezkoumatelnost správního rozhodnutí, Nejvyšší správní soud podotýká, že v azylových věcech se vždy za klíčové skutečnosti považují tvrzení žadatelů o azyl, která zásadním způsobem ovlivňují potřebu získání dalších informací, požadovanou podrobnost a zaměření těchto informací. V situaci, kdy stěžovatel neuvedl žádné azylově relevantní skutečnosti, nebylo třeba, aby žalovaný zjišťoval další informace o zemi původu a opatroval si zprávy nevládních organizací o stavu dodržování lidských práv na Ukrajině. Podklady, které si žalovaný pro rozhodnutí o žádosti stěžovatele opatřil, považuje Nejvyšší správní soud za dostatečné, rozhodnutí žalovaného je odpovídajícím způsobem odůvodněno a je přezkoumatelné. Uvedené námitky proto Nejvyšší správní soud neshledal důvodnými.

Nejvyšší správní soud nezjistil ani další stěžovatelem namítaná porušení správního řádu. Správní orgán i krajský soud postupovaly v souladu se zákonem a neporušily žádné ustanovení příslušných procesních předpisů. Nejvyšší správní soud se těmito námitkami z důvodu jejich přílišné obecnosti dále nezabýval.

Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že důvody podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. uvedené v kasační stížnosti nebyly prokázány, a proto Nejvyšší správní soud podanou kasační stížnost podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Stěžovatel podal současně s kasační stížností návrh, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle ustanovení § 107 s. ř. s. Za této procesní situace, kdy Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl neprodleně po jejím obdržení

a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1 a § 120 s. ř. s. Protože žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné jemu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť stěžovatel s podanou kasační stížností úspěch neměl.

Odměna zástupkyni stěžovatele Mgr. Miladě Škvainové, advokátce, která byla stěžovateli ustanovena usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 25. 3. 2005, č. j. 47 Az 1056/2003 – 48, byla stanovena za dva úkony právní služby ve výši 1000 Kč podle ustanovení § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů (převzetí a příprava zastoupení a písemné podání soudu týkající se věci samé podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) a d) této vyhlášky) a režijní paušál podle ustanovení § 13 odst. 3 téže vyhlášky ve výši 75 Kč za každý úkon, celkem tedy 2150 Kč. Vzhledem k tomu, že zástupkyně stěžovatele je plátcem daně z přidané hodnoty, patří podle ustanovení § 57 odst. 2 s. ř. s. k nákladům řízení rovněž částka odpovídající této dani, která činí 19 % z částky 2150 Kč, tj. 408,50 Kč. Zástupkyni stěžovatele bude vyplacena částka ve výši 2558,50 Kč, a to z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. července 2006

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu